

Undervisningsministeriet

Den 8. maj 2018

Samlenotat for Rådsmødet (uddannelse og ungdom) den 22. maj 2018

Uddannelse

Punkt 1: Rådshenstilling om nøglekompetencer for livslang læring

- *KOM(2018)24*

- *vedtagelse*

(s. 2)

Punkt 2: Rådshenstilling om fremme af fælles værdier, inklusiv uddannelse og den europæiske dimension i undervisningen

- *KOM(2018)23*

- *vedtagelse*

(s. 10)

Punkt 3: Rådskonklusioner om at arbejde hen mod en vision for et europæisk uddannelsesområde

- *KOM-dokument foreligger ikke*

- *vedtagelse*

(s. 15)

Punkt 4: Universiteters potentiale til at skabe regional vækst samt fremme af entreprenørskab og innovation

- *KOM-dokument foreligger ikke*

- *politisk drøftelse*

(s. 19)

Ungdom

Punkt 5: Rådskonklusioner om unges rolle i opbygningen af et sikkert, sammenhængende og harmonisk samfund i Europa

- *KOM-dokument foreligger ikke*

- *vedtagelse*

(s. 21)

Punkt 6: Rådskonklusioner om unges rolle i processen med at imødegå de demografiske udfordringer inden for EU

- *KOM-dokument foreligger ikke*

- *vedtagelse*

(s. 23)

Punkt 7: Fremtidige prioriteter for EU's ungdomspolitik

- *KOM-dokument foreligger ikke*

- *politisk drøftelse*

(s. 25)

Punkt 1: Rådshenstilling om nøglekompetencer for livslang læring

- KOM(2018)24

- vedtagelse

- revideret notat. Ændringer i forhold til grund- og nærhedsnotatet af 1. marts 2018 er markeret med streg i venstre margen.

1. Resumé

Rådshenstillingen er et led i Kommissionens bredere ambition om et europæisk uddannelsesområde og er en opfølgning på meddelelsen ”Den nye dagsorden for færdigheder og kompetencer i Europa” af 10. juni 2016, som bl.a. bebudede en revision af henstillingen om nøglekompetencer for livslang læring fra 2006. Desuden blev forslaget også nævnt i Kommissionens meddelelse om *Styrkelse af den europæiske identitet gennem uddannelse og kultur* fra den 13. december 2017.

Forslaget til henstilling skal erstatte henstillingen om nøglekompetencer for livslang læring, der blev vedtaget af Europa-Parlamentet og Rådet i 2006. Formålet med henstillingen er at udvikle en opdateret fælles forståelse for nøglekompetencer – dette i lyset af den samfundsmæssige og teknologiske udvikling siden 2006.

De opdaterede nøglekompetencer er: læse- og skrivekompetencer, flersproget kompetence, matematisk kompetence inden for naturvidenskab, teknologi og ingeniørvirksomhed, digital kompetence, personlig, social og læringsmæssig kompetence, medborgerskabskompetence, entreprenørskabskompetence samt kompetence inden for kulturel bevidsthed og udtryksevne.

Regeringen støtter vedtagelsen af forslaget, da regeringen er enig i behovet for en opdatering af referencerammen for nøglekompetencer, således at denne i højere grad afspejler den hastige udvikling, hvorved automatisering og digitalisering indebærer et øget krav til omstillingsparathed og tilegnelse af nye kompetencer, og hvorved livslang læring spiller en lagt større rolle. Endvidere er regeringen positiv overfor det øgede fokus på entreprenørskab, som den reviderede referenceramme for nøglekompetencer lægger vægt på.

2. Baggrund

Kommissionen offentliggjorde forslag til Rådets henstilling om nøglekompetencer for livslang læring den 17. januar 2018. Rådshenstillingen er oversendt til Rådet den 23. januar 2018 i dansk sprogversion og blev offentliggjort sammen med et forslag til en rådshenstilling om fremme af fælles værdier, inklusiv uddannelse og den europæiske dimension i undervisningen samt en meddelelse om handlingsplanen for digital uddannelse som en del af Kommissionens Uddannelsespakke.

Rådshenstillingen er et led i Kommissionens bredere ambition om et europæisk uddannelsesområde og er en opfølgning på meddelelsen ”Den nye dagsorden for færdigheder og kompetencer i Europa” af 10. juni 2016, som bl.a. bebudede en revision af henstillingen om nøglekompetencer for livslang læring fra 2006. Desuden blev forslaget også nævnt i Kommissionens meddelelse om *Styrkelse af den europæiske identitet gennem uddannelse og kultur* fra den 13. december 2017.

Europa-Parlamentet og Rådet vedtog henstillingen om nøglekompetencer for livslang læring den 18. december 2006, hvorved medlemsstaterne blev opfordret til at udvikle et sæt nøglekompetencer som led i deres strategier for livslang læring.

Kommissionen bemærker i forslaget, at den oprindelige henstilling siden vedtagelsen i 2006 har været et vigtigt referencedokument med hensyn til udvikling af kompetenceorienteret uddannelse og læring, men at der nu er behov for at revidere nøglekompetencerne, da kompetencekravene har ændret sig. Flere job automatiseres, og digitalisering og ny teknologi spiller en stadig større rolle på og uden for

arbejdsmarkedet. Desuden bliver entreprenørskabskompetencer, sociale kompetencer og medborgerkompetencer stadig vigtigere med hensyn til at sikre modstandsdygtighed og evnen til at tilpasse sig forandring.

I en dansk kontekst har den oprindelige henstilling om nøglekompetencer for livslang læring fra 2006 primært været benyttet som referencepunkt, hvorimod den i andre lande har haft en større indflydelse på udviklingen af nationale nøglekompetencesæt.

3. Formål og indhold

Formål

Formålet med den foreslåede henstilling er at udvikle en opdateret fælles forståelse af nøglekompetencer og understøtte udviklingen af nøglekompetencesæt. Det fremgår endvidere, at nøglekompetencerne skal danne grundlag for at opnå mere lige og mere demokratiske samfund.

Med henstillingen ønsker Kommissionen at:

- Understøtte gennemførelsen af det første princip i den europæiske søjle for sociale rettigheder, hvor der lægges vægt på at ”alle har ret til inkluderende uddannelse og livslang læring af høj kvalitet” samt det fjerde princip, hvor der lægges vægt på retten ”til rettidig og skræddersyet bistand til at forbedre udsigterne til beskæftigelse eller selvstændig virksomhed”
- Understøtte udviklingen af et europæisk uddannelsesområde
- Understøtte udviklingen af kompetencer inden for entreprenørskab
- Adressere skiftende krav til kompetencer, herunder grundlæggende færdigheder, digitale kompetencer, kompetencer inden for naturvidenskab, teknologi, ingeniørvirksomhed og matematik (STEM) og lægge vægt på foranstaltninger, der kan understøtte udviklingen disse kompetencer
- Understrege vigtigheden af aktivt medborgerskab, fælles værdier og grundlæggende rettigheder
- Indarbejde resultaterne af FN's tiår for uddannelse for bæredygtig udvikling og udnytte fremdriften fra FN's mål for bæredygtig udvikling nr. 4 – Uddannelse 2030
- Yde bistand til medlemsstaterne samt uddannelses- og læringsmiljøer og uddannelsespersonale, så de bliver bedre til at støtte udviklingen af nøglekompetencer
- Bidrage til udformningen af den fremtidige strategiramme for det europæiske samarbejde på uddannelsesområdet ved at fremme en fælles forståelse af nøglekompetencer
- Støtte anvendelsen af EU-finansieringskilder som for eksempel Erasmus+, de europæiske struktur- og investeringsfonde og Horisont 2020

Indhold

Forslaget til rådshenstillingen om nøglekompetencer for livslang læring er en opdatering af henstillingen om nøglekompetencer for livslang læring fra 2006, og denne erstatter som nævnt Europa-Parlamentets og Rådets henstilling af 18. december 2006 om nøglekompetencer for livslang læring.

Henstillingen indeholder ikke blot en opdateret europæisk referenceramme for nøglekompetencer for livslang læring, men beskriver også god praksis for støtte af udviklingen af kompetenceorienterede tilgange til uddannelse, herunder ikke-formel læring i et livslangt læringsperspektiv.

Nøglekompetencer defineres som de kompetencer, alle mennesker har brug for med henblik på personlig udfoldelse og udvikling, beskæftigelsesegnethed, social inklusion og aktivt medborgerskab. De udvikles i et livslangt læringsperspektiv, fra tidlig barndom og gennem hele voksenlivet, og gennem formel såvel som ikke-formel og uformel læring.

Kommissionen påpeger, at forskningen viser, at forbedring af grundlæggende læse-, skrive- og regnefærdigheder samt digitale kompetencer går hånd i hånd med udvikling af en lang række nøglekompetencer, og at forbedring af disse færdigheder er tæt forbundet med personlig udvikling samt udvikling af læringsmæssige kompetencer og medborgerkompetencer. Kommissionen slår endvidere fast, at uddannelse af høj kvalitet, herunder eksterne skoleaktiviteter og en bred tilgang til kompetenceudvikling forbedrer niveauet for tilegnelse af grundlæggende færdigheder.

Forslaget til henstillingen er baseret på en lang række rapporter og undersøgelser om virkningen af henstillingen om nøglekompetencer fra 2006 og reformer i medlemsstaterne i forbindelse hermed og relevante EU-finansierede projekter. På den baggrund identificerer Kommissionen otte reviderede nøglekompetencer i referencerammen. Nøglekompetencerne betragtes som lige vigtige og defineres i henstillingen som de kompetencer, alle mennesker har brug for med henblik på personlig udvikling.

- a) Læse- og skrivekompetence
- b) Flersproget kompetence
- c) Matematisk kompetence inden for naturvidenskab
- d) Teknologi og ingeniørvirksomhed
- e) Digital kompetence
- f) Personlig, social og læringsmæssig kompetence
- g) Medborgerskabskompetence
- h) Entreprenørskabskompetence
- i) Kompetence inden for kulturel bevidsthed og udtryksevne

For hver kompetence defineres viden, færdigheder og holdninger, som er essentielle og forbundet med kompetencerne. Afslutningsvis beskrives, hvilke udfordringer, der identificeres med hensyn til støtte af kompetenceorienteret uddannelse og læring i et livslangt læringsperspektiv. Her lægges særlig vægt på tre udfordringer: anvendelsen af forskellige tilgange til og sammenhænge for læring, støtte til lærere og andet uddannelsespersonale samt vurdering og validering af kompetenceudvikling. Med henblik på at tackle disse udfordringer udpeges samtidig former for god praksis under hver udfordring.

For at støtte gennemførelsen af initiativet foreslår Kommissionen endvidere at udarbejde supplerende vejledningsmateriale, der adresserer vanskeligheder ved gennemførelse af kompetenceorienteret uddannelse og læring i samarbejde med medlemsstaterne, og der gøres opmærksom på, at Kommissionen har til hensigt at aflægge rapport om anvendelsen af henstillingen i forbindelse med det europæiske samarbejde på uddannelses- og læringsområdet.

Det henstilles til medlemsstaterne, at de bør:

- understøtte retten til inklusiv uddannelse af høj kvalitet og livslang læring samt sikre, at alle (uanset alder og baggrund) har mulighed for at udvikle nøglekompetencer
- understøtte udviklingen af nøglekompetencer og at hæve niveauet for tilegnelse af grundlæggende færdigheder (læse- og skrivefærdigheder, regnefærdigheder og grundlæggende digitale færdigheder) samt som kompetencer inden for naturvidenskab, teknologi, ingeniørvirksomhed og matematik (STEM) og træffe foranstaltninger til at motivere flere unge til at forfølge STEM-karrierer. Desuden bør niveauet øges for digitale kompetencer hos alle befolkningsgrupper samt de sproglige kompetencer, entreprenørskabskompetencer, kreativitet og sans for initiativ, navnlig blandt unge
- understøtte god praksis ved fremme af forskellige tilgange til og sammenhænge for læring og understøtte uddannelsespersonale med hensyn til at tilrettelægge kompetenceorienteret læring

samt styrke samarbejdet mellem uddannelses- og læringsmiljøer og udvikle vurderingen og valideringen af nøglekompetencer

- styrke værktøjer, ressourcer og vejledning i uddannelses-, beskæftigelses- og læringsmiljøer for at støtte folk i forvaltningen af deres livslange læringsforløb
- strømline ambitionerne i FN's mål for bæredygtig udvikling i uddannelse og læring
- aflægge rapport gennem de eksisterende rammer og værktøjer om erfaringer og fremskridt med hensyn til fremme af nøglekompetencer i alle uddannelsessektorer, herunder ikke-formel læring og så vidt mulig uformel læring

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Rådshenstillingen medfører i sig selv ingen konsekvenser for dansk ret.

7. Konsekvenser

Rådshenstillingen forventes ikke at få konsekvenser for lovgivningen, EU-budgettet, statsfinanserne, samfundsøkonomien, erhvervslivet, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

8. Høring

Forslaget til rådshenstilling blev sendt i skriftlig høring i EU-specialudvalget vedr. uddannelse og ungdom den 19. januar 2018. Der indkom følgende høringssvar, som nedenfor gengives i deres fulde længde.

Gymnasieskolernes Lærereforening (GL):

”GL anerkender behovet for en revision af nøglekompetencerne, da kompetencemålene bør afspejle den løbende udvikling i samfundet.

GL hilser i særlig grad velkommen, at anbefalingerne nr. 4 og 7 omfatter FN's 2030 SDG-mål på uddannelsesområdet. Det er vigtigt at arbejde for, at disse globale mål også implementeres i vores region.

Men samtidig skal ministerierne være bevidste om ikke at belaste uddannelsessystemerne med for hyppige reformer.

I stedet skal uddannelseslove, bekendtgørelser og læreplaner udformes så skolerne har rum til at arbejde med en lokal implementering af uddannelseskra v og kompetencemål – og støtte til lærernes efteruddannelse og udvikling af nyt relevant undervisningsmateriale er afgørende støtte til implementeringen af de reviderede kompetencemål.

GL hilser velkommen, at der lægges op til en styrkelse af undervisningen i fremmedsprog. Her er problemet imidlertid ofte, at udbudte sproghold ikke bliver etableret, fordi sproglige studieretninger og sprog som valgfag bliver udbudt af mange skoler uden indbyrdes koordinering. Det betyder, at den enkelte skole tit får for få elever til et udbudt forløb til, at det er økonomisk muligt at etablere holdet. Det er en situation, hvor der er behov for en lokal og regional koordinering af udbud og oprettelse af sproghold.”

LO:

”Det er positivt, at Kommissionen med dette udspil indfrier nogle af de løfter, den afgav i forbindelse med den europæiske søjle for sociale rettigheder. Selvom EU har delkompetence på uddannelsesområdet, er det nødvendigt at skabe et europæisk initiativ, der fremmer muligheder for opkvalificering i et livslangt perspektiv. Adskillige af de job, vi kender i dag, eksisterede ikke for ti år siden, og det samme vil i endnu højere grad gøre sig gældende i årene fremover.

I mange af EU's medlemsstater er der ikke tradition for opkvalificering eller videreuddannelse, og specielt i disse lande kan nøglekompetencerne for livslang læring fungere som et redskab til at vejlede og styrke muligheder for arbejdstagere, der fx skal omstille sig pga. teknologisk udvikling eller globaliseringens udfordringer.

LO opfordrer til, at midlerne, som skal understøtte forslagene om livslang læring og en digital uddannelsesplan, sammentænkes og tilskrives til den næste flerårige finansielle ramme, der formodentligt løber fra 2021-2027.

Afslutningsvis vil LO opfordre til, at tiltagene, der er forankret i den europæiske søjle for sociale rettigheder, som fx understøtter livslang læring, bliver tilskrevet de nødvendige midler i den næste flerårige finansielle ramme.”

Dansk Folkeoplysnings Samråd:

”Det er et utroligt grundigt og godt forarbejde, der ligger bag. Det er især vigtigt at lytte til de evalueringer og høringer, der er foretaget. Det er også en vigtig og rigtig modernisering af nøglekompetencerne, der er sket. Man kan jo altid nørde lidt i det. F.eks. kunne demokratiske færdigheder fylde mere i kompetencen om medborgerskab. Derudover mangler bæredygtighedsselementet helt!”

Dansk Arbejdsgiverforening (DA):

”Af Rådets henstilling om nøglekompetencer for livslang læring fremgår det at:

”Medlemsstaterne bør:

1. støtte retten til inklusiv uddannelse af høj kvalitet og til livslang læring og sikre, at alle har mulighed for at udvikle nøglekompetencer, ved at anvende bilagets "Nøglekompetencer for livslang læring — en europæisk referenceramme" fuldt ud og

1.1. styrke udviklingen af nøglekompetencer fra en tidlig alder og for alle mennesker som del af nationale strategier for livslang læring...”

DA anerkender Rådets ønske om med sin henstilling at bidrage til om livslang læring af høj kvalitet, således at alle mennesker gennem livet kan tilegne sig relevante kompetencer.

DA hæfter sig imidlertid ved de ni nøglekompetencer for livslang læring, som er beskrevet i bilaget. Der er overordnet tale om relevante kompetencer. De beskrives som almene kompetencer – og ikke som erhvervsrettede kompetencer. De udtrykker alle et relativt højt kompetenceniveau.

I forhold til DA's forståelse af sigtet med livslang læring harmonerer det høje kompetenceniveau for hvert af nøglekompetencerne ikke nødvendigvis med den ramme, der i bilaget er sat for nøglekompetencerne. ”Nøglekompetencer er de kompetencer, som alle mennesker har brug for med henblik på personlig udfoldelse

og udvikling, beskæftigelsesegnethed, social inklusion og aktivt medborgerskab. De udvikles i et livslangt læringsperspektiv, fra tidlig barndom og gennem hele voksenlivet, og gennem formel, ikke-formel og uformel læring.”

DA finder, at det er meget ambitiøst at sigte efter, at alle mennesker i EU når det beskrevne kompetenceniveau for de ni nøglekompetencer. Selv med en massiv økonomisk satsning er det meget tvivlsomt, om det vil være realistiske mål. Og såfremt der i EU's medlemsstater er et ønske om øget økonomisk satsning på livslang læring, så finder DA ikke, at den ensidigt bør rettes imod at nå et højt niveau af almene kompetencer. Det vil være mindst lige så vigtigt at afsætte ressourcer til at udvikle og vedligeholde erhvervsrettede kompetencer i arbejdsstyrken.”

Finanssektorens Arbejdsgiverforening (FA):

”Den finansielle sektor er en digitaliseret sektor, som beskæftiger personer med mange forskellige kompetencer. Særligt er der kraftig efterspørgsel på digitale kompetencer, herunder de såkaldte STEM-uddannelser.

FA kan genkende det stigende behov for livslang læring. I en digital fremtid, der er under løbende og hastig forandring, er der behov for, at mennesker har kapaciteten til at lære nye områder, og tilegne sig ny viden for at kunne begå sig på fremtidens arbejdsmarked.

Som det fremgår af rådshenstillingen om nøglekompetencer for livslang læring, er digitale kompetencer efterhånden en del af næsten alle stillinger. Derfor kan FA godt støtte Kommissionens forslag, der har til hensigt at øge digitale kompetencer og øge udviklingen og interessen for STEM-uddannelserne.”

Danske Regioner:

”Generelt bakker vi op om et stærkt fokus på at tilvejebringe de bedste muligheder for livslang læring af høj kvalitet (med et fokus på alle sektorer fra dagtilbud til voksen/efteruddannelse), og det er vigtigt, at livslang læring er baseret på et stærkt samarbejde og på synergier mellem erhvervslivet og uddannelses- og læringsmiljøer. Vi er ligeledes enige i, at det er afgørende, at uddannelsessystemerne udvikles og er fleksible, så de kan understøtte behovet for kompetenceudvikling på et arbejdsmarked i konstant forandring.

Konkret bifalder vi et fokus på behovet for udvikling af digitale kompetencer samt kompetencer inden for entreprenørskab og STEM (naturvidenskab, teknologi, ingeniørvirksomhed og matematik).”

Dansk Industri (DI):

”DI er enig med DA, som i høringssvaret påpeger, at nøglekompetencerne er beskrevet på et relativt højt niveau og samtidig har et helt overvejende almenrettet fokus. DI er som DA af den opfattelse, at det er væsentligt, at der er gode basale kompetencer hos alle i befolkningen både i DK og i de øvrige europæiske lande. Men som de er beskrevet i hhv. henstilling og bilag, er målet meget ambitiøst og ressourcekrævende. DI finder, at der er behov for en klar statslig prioritering også af både generelle og specifikke erhvervsrettede kompetencer, som vi frygter, vil blive trængt i baggrunden af det meget stærke fokus på høje almene nøglekompetencer.”

Sagen blev drøftet på møde i EU-specialudvalget for uddannelse og ungdom den 30. april 2018.

Ved høringen af samlenotatet for rådsmødet indkom følgende bemærkninger:

FTE:

”FTF er positiv over for forslaget om en revision af nøglekompetencer for livslang læring. Der sættes fokus på helt centrale kompetencer, der styrker den enkelte såvel set i et demokratisk samfundsmæssigt perspektiv, som i forhold til de krav og forandringer, som er en følge af de store forandringer på arbejdsmarkedet. Det europæiske uddannelsessamarbejde kan derfor være medvirkende til at de enkelte medlemslande øger deres indsats for at forbedre mulighederne for opkvalificering i et livslangt perspektiv. FTF ser gerne, at der i den kommende flerårige EU finansielle ramme afsættes øgede midler til at understøtte samarbejdet om at fremme nøglekompetencerne.

Henstillingen peger bl.a. på behovet for at fremme STEM kompetencerne. FTF er enig heri, men det er samtidig vigtig at understrege, at digitalisering har afgørende betydning for alle job og funktioner på såvel det private som offentlige arbejdsmarked. Det er derfor ikke tilstrækkeligt alene at pege på STEM behovet. Behovet for kompetencer, der følger af digitalisering, vil være bredt inden for alle typer af job, og indsatsen skal derfor også tænkes bredt.”

Danmarks Lærerforening (DLF):

”Danmarks Lærerforening noterer sig, at regeringen betoner, at det er positivt med den øgede fokus på entreprenørskab i nøglekompetencerne. Imidlertid ønsker vi at understrege, at de transversale færdigheder og styrkelse af medborgerskab, demokratiske værdier og menneskerettigheder samt fokus på interkulturelle færdigheder er nogle af de væsentlige elementer i de opdaterede nøglekompetencer. Dette mener vi er områder inden for undervisning som i Danmark bliver presset af blandt andet de nationale test i folkeskolen. I samlenotatet henvises der til de henstillinger til medlemsstaterne, som fremgår af rådshenstillingen, herunder bl.a. at alle har ret til mulighed for at udvikle nøglekompetencer, understøtte god praksis og understøtte uddannelsespersonale og at aflægge rapport gennem de eksisterende rammer og værktøjer om erfaringer og fremskridt med hensyn til fremme af nøglekompetencer i alle uddannelsessektorer, herunder ikke-formel læring og så vidt muligt uformel læring. Da der påhviler Danmark en del konkrete opgaver forbundet med rådshenstillingen et det relevant at de danske uddannelsesaktører inviteres til at bidrage til arbejdet med og rapporteringen om implementering af hensigterne vedrørende nøglekompetencerne i Danmark. Folketingets Undervisningsudvalg har som bekendt mulighed for at forholde sig til rådshenstillinger behandlet i Rådet for uddannelse (EU) og for den nationale opfølgning, hvilket kan være relevant i denne sammenhæng.”

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes at være enighed om det foreliggende forslag.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter vedtagelsen af forslaget, da regeringen er enig i behovet for en opdatering af referencerammen for nøglekompetencer, således at denne i højere grad afspejler den hastige udvikling, hvorved automatisering og digitalisering indebærer et øget krav til omstillingsparathed og tilegnelse af nye kompetencer, og hvorved livslang læring spiller en lagt større rolle. Endvidere er regeringen positiv overfor det øgede fokus på entreprenørskab, som den reviderede referenceramme for nøglekompetencer lægger vægt på.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

Der blev oversendt grund- og nærhedsnotat om Kommissionens forslag til rådshenstilling om nøglekompetencer for livslang læring den 1. marts 2018.

Der blev oversendt grund- og nærhedsnotat om Kommissionens meddelelse om *En ny dagsorden for færdigheder og kompetencer i Europa* den 11. juli 2016.

Der blev oversendt grund- og nærhedsnotat om Kommissionens meddelelse om *Styrkelse af den europæiske identitet gennem uddannelse og kultur* den 13. december 2017.

Punkt 2: Rådshenstilling om fremme af fælles værdier, inklusiv uddannelse og den europæiske dimension i undervisningen

- KOM(2018)23

- vedtagelse

- revideret notat. Ændringer i forhold til grund- og nærhedsnotatet af 1. marts 2018 er markeret med streg i venstre margen.

1. Resumé

Forslaget til rådshenstilling udspringer af Paris-erklæringen om fremme af medborgerskab og de fælles værdier om frihed, tolerance og ikke-diskrimination gennem uddannelse, som blev vedtaget på det uformelle møde for undervisningsministre den 17. marts 2015 i Paris.

Formålet med forslaget til rådshenstilling er at sikre demokrati på alle niveauer gennem at bidrage til forankringen af de fælles europæiske værdier, som nævnes i Traktatens artikel 2, at sikre lige adgang til inklusiv uddannelse for alle og at understøtte elever og studerendes oplevelse af mangfoldigheden i europæisk identitet samt styrke følelsen af et europæisk tilhørsforhold, der supplerer den lokale, regionale og nationale identitet.

Regeringen bakker op om, at det europæiske samarbejde på uddannelsesområdet skal bygge på de demokratiske værdier, som de europæiske samfund, herunder det danske, bygger på. Forslaget til rådshenstilling er generelt meget overordnet og på linje med folkeskolens formålsparagraf, og de elementer, der indgår i forslaget, er på forskellig vis allerede en del af den danske praksis på området. Dette gælder også den danske tradition og praksis omkring skolebestyrelser og elevråd, der generelt må siges at fremme den aktive deltagelse af lærere, forældre og elever i ledelsen af skolen. I forhold til inklusiv uddannelse ligger forslaget også inden for gældende regler og praksis. Regeringen støtter vedtagelsen af rådshenstillingen.

2. Baggrund

Kommissionen offentliggjorde sit forslag til rådshenstilling om fremme af fælles værdier, inklusiv uddannelse og den europæiske dimension i undervisningen den 17. januar 2018. Forslaget er oversendt til Rådet i dansk sprogversion den 19. januar 2018. Forslaget blev offentliggjort sammen med en meddelelse om en handlingsplan for digital uddannelse og et forslag til rådshenstilling om nøglekompetencer for livslang læring som en del af Kommissionens Uddannelsespakke af 17. januar 2018. Forslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 165 og 166. Rådet træffer afgørelse med kvalificeret flertal.

Forslaget til rådshenstilling udspringer af Paris-erklæringen om fremme af medborgerskab og de fælles værdier om frihed, tolerance og ikke-diskrimination gennem uddannelse, som blev vedtaget på det uformelle møde for undervisningsministre den 17. marts 2015 i Paris. I erklæringen opfordres til handling på alle niveauer for at styrke uddannelses rolle i fremme af medborgerskab og fælles værdier, styrkelse af social sammenhæng og hjælp til unge, så de kan blive ansvarlige, åbensindede og aktive medlemmer af vores mangfoldige og inklusive samfund.

Kommissionen henviser i sin begrundelse for forslaget endvidere til meddelelsen af 21. juni 2016 om støtte til forebyggelse af radikaliserings, der fører til voldelig ekstremisme, i hvilken det understreges, hvor afgørende uddannelse er i bestræbelserne på at identificere og beskytte unge, der er i risiko for radikaliserings.

Endelig peges der i forslaget på, at EU's værdigrundlag som beskrevet i artikel 2 i Traktaten om Den Europæiske Union har bragt mennesker, lande og samfund sammen i et politisk projekt, der har ført til den længste periode med fred i Europa, og som samtidig har medført social stabilitet og økonomisk velstand. Imidlertid står EU og dens medlemsstater over for udfordringer som fremmedhad, splittende

nationalisme, diskrimination, spredning af misinformation og udfordringen med radikaliserings, hvilket kan udgøre alvorlige trusler mod grundlaget for demokratierne, underminere tiltroen til retsstaten og de demokratiske institutioner og forhindre følelsen af et fælles tilhørsforhold mellem de europæiske samfund.

3. Formål og indhold

Formål

Formålet med forslaget til rådshenstilling er at sikre demokrati på alle niveauer gennem at bidrage til forankringen af de fælles europæiske værdier, som nævnes i Traktatens artikel 2, at sikre lige adgang til inklusiv uddannelse for alle og at understøtte elever og studerendes oplevelse af mangfoldigheden i europæisk identitet samt styrke følelsen af et europæisk tilhørsforhold, der supplerer den lokale, regionale og nationale identitet.

Indhold

I forslaget til rådshenstilling henstilles det til medlemsstaterne, at de bl.a. bør øge udvekslingen af de fælles værdier, der er fastsat i Traktatens artikel 2, fra en tidlig alder og på alle uddannelsesniveauer for at styrke den sociale samhørighed og en fælles følelse af at høre til på lokalt, regionalt, nationalt og EU-plan. Ligeledes bør de fortsat gennemføre tilsagnene i Paris-erklæringen ved at fremme undervisning i medborgerskab og etik samt fremme det åbne klasseværelse, ved at fremme kritisk tænkning og mediekendskab, ved at udvikle strukturer, der fremmer den aktive deltagelse af lærere, forældre, elever og det bredere samfund i ledelsen af skolen, og ved at støtte mulighederne for de unges demokratiske deltagelse samt for et aktivt og ansvarligt engagement i samfundet.

Endvidere henstilles det til medlemsstaterne, at de bør fremme inklusiv uddannelse for alle elever og studerende, bl.a. ved at inkludere alle elever i uddannelse af høj kvalitet fra en tidlig alder, ved at give elever og studerende den nødvendige støtte ud fra deres behov, ved at muliggøre skift mellem forskellige uddannelsesniveauer og give mulighed for passende studie- og erhvervsvejledning, og ved effektivt at anvende Det Europæiske Agentur for Specialundervisning og Inklusion til at gennemføre og monitorere vellykkede tilgange til inklusiv undervisning.

Det henstilles ligeledes til medlemsstaterne, at de bør fremme den europæiske dimension i undervisningen ved bl.a. at tilskynde til en forståelse af den europæiske sammenhæng, den fælles arv, de fælles værdier og en bevidsthed om den sociale, kulturelle og historiske enhed og mangfoldighed i EU's medlemsstater, til en forståelse af baggrunden for EU samt dens funktionsmåde, til deltagelse af elever og lærere i eTwinning-netværket og i grænseoverskridende mobilitet, særligt for skoler, og til deltagelse i græsrodsprojekter for at øge bevidstheden om og forståelsen af EU i læringsmiljøer, navnlig gennem direkte interaktion med unge, som f.eks. en frivillig årlig fejring af en "EU-dag" i læringsmiljøer.

Det henstilles desuden til medlemsstaterne, at de bør gøre det muligt for undervisningspersonalet at fremme fælles værdier og give inklusiv uddannelse bl.a. ved hjælp af tiltag for at ruste dem til at viderebringe budskabet om fælles værdier og fremme aktivt medborgerskab samt videreformidle en fornemmelse af tilhørsforhold og respondere på elever og studerendes forskellige behov, og ved at fremme udveksling og peer-læringsprogrammer.

Endelig henstilles det til medlemsstaterne, at de bør gennemgå og om nødvendigt forbedre eksisterende politikker og praksis inden for uddannelsesområdet og ikke-formel læring som svar på disse henstillinger, at de bør identificere behov og fremme offentligt engagement og dataindsamling med henblik på at forbedre evidensbaseret politikudvikling på området, at de bør fortsætte samarbejdet inden for EU's strategiske rammer om peer-læring og udveksling af bedste praksis vedr. fremme af

fælles værdier, og endelig gøre effektiv brug af EU's finansieringsinstrumenter ved implementeringen af henstillingen.

Til sidst i udkastet til rådshenstilling hilses Kommissionens tilbud velkommen om at støtte medlemsstaternes implementering af henstillingen gennem de redskaber og finansieringsinstrumenter, der er til rådighed, særligt skolemobilitet og eTwinning, og at udvikle og efterse praktiske referenceredskaber og vejledningsdokumenter for praktikere og politiske beslutningstagere samt støtte forskning og inddragelsen af interessenter for at udfylde huller i viden

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Forslaget til rådshenstilling medfører ingen konsekvenser for dansk ret.

7. Konsekvenser

Forslaget til rådshenstilling forventes ikke at få konsekvenser for lovgivningen, EU-budgettet, statsfinanserne, samfundsøkonomien, erhvervslivet, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

8. Høring

Forslaget blev sendt i skriftlig høring i EU-specialudvalget vedr. uddannelse og ungdom den 19. januar 2018. Der indkom følgende høringssvar, som nedenfor gengives i deres fulde længde, men med mindre justeringer for læsevenlighedens skyld.

Dansk Folkeoplysnings Samråd:

"Fra folkeoplysningen kan vi varmt støtte dette, og vil kraftigt opfordre til, at intensionerne bringes videre til en implementering, der i høj grad handler om folkeoplysning – den ikke-formelle voksenlæring og foreningslivet for voksne. Det kræver, så vidt jeg kan se, et ændret fokus i Danmark og i EU, når det handler om livslang læring for voksne. Jeg har nævnt før, at en større del af Erasmus+ midlerne bør gå til den ikke-formelle voksenlæring. I dag er det kun 5%."

Kommunernes Landsforening (KL):

"Det fremgår af materialet, at det er frivilligt for medlemsstaterne at tilslutte sig en rådshenstilling, og at hver medlemsstat efterfølgende beslutter, hvilken tilgang, man vil anlægge ved gennemførelsen. Såfremt Danmark hidtil har tilsluttet sig tidligere erklæringer og henstillinger på området, vil det være naturligt, at vi også tilslutter os denne.

Kommentarer til konkrete elementer i henstillingen, der vil kunne udfordre Danmark på folkeskoleområdet:

Fremme af fælles værdier

I Danmark er "det bredere samfund" involveret i ledelsen af skolen ved at kommunalbestyrelsen har det politiske ansvar for folkeskolen. Kommunalbestyrelsen kan beslutte, at to repræsentanter for det lokale erhvervsliv, lokale ungdomsuddannelsesinstitutioner eller lokale foreninger indgår i skolebestyrelserne.

Det vurderes ikke at være realistisk, at det bredere samfund involveres yderligere i ledelsen af skolen. Men der kan selvfølgelig godt udvikles på deltagelsesformerne, fx karakteren og hyppigheden af kommunalpolitikernes dialog med skolerne.

Fremme af den europæiske dimension i undervisningen

I folkeskolen er der en "kanon" i faget historie, der bl.a. indeholder Maastricht 1992. I faget samfundsfag var der indtil december 2017 bindende videns- og færdighedsmål om forholdet mellem EU og Danmark. Disse mål er nu gjort vejledende. Der er fortsat et bindende overordnet kompetencemål om, at eleven kan tage stilling til politiske problemstillinger lokalt og globalt og komme med forslag til handlinger. Det er urealistisk, at de vejledende mål gøres bindende igen – i hvert fald på kort sigt.

Støtte til lærerne og undervisningen

Afsættet for folkeskolens virke er folkeskolelovens formålsparagraf. Formål og kompetencemål for de enkelte fag fremgår af Fælles Mål. Dette initiativ om støtte til lærere og ledere i forhold til at fremme fælles værdier og inklusion kunne bl.a. oversættes til kompetenceudvikling i forhold til at skabe inkluderende læringsmiljøer og undervisningsdifferentiering mv. Elementer, som berøres, men ikke foldes ud i hverken loven eller Fælles Mål. Dette har de senere år været prioriterede områder i kommunerne sammen med kompetenceudvikling i fagene. Begge dele samt fx kompetenceudvikling i forhold til at inddrage digitale læremidler og undervisningsformer kan bidrage til at opfylde målene i henstillingen, hvilket vil være vigtigt at være opmærksom på, når der på et tidspunkt skal samles op på medlemsstaternes arbejde med afsæt i henstillingen.”

Dansk Industri (DI):

”DI er enig i behovet for et fokus på fælles værdier, medborgerskab mv. som et af flere instrumenter til at styrke demokrati og sammenhængskraften i både medlemslandene og EU samlet set. Også her synes henstillingen at være udformet med udgangspunkt i en uddannelsesforståelse, der primært omfatter de traditionelle uddannelsesformer i folkeskole-gymnasium og videregående uddannelse, mens de praksisrettede erhvervsuddannelser med deres praktik-element ikke rigtig synes omfattet. Henstillingen er ikke specielt konkret formuleret og det er umiddelbart vanskeligt at se hvordan der skal arbejdes videre med - og måles på - initiativer, der skal styrke udviklingen af demokrati og fælles værdier mv.”

Sagen blev drøftet på møde i EU-specialudvalget for uddannelse og ungdom den 30. april 2018.

Ved høringen af samlenotatet for rådsmødet indkom følgende bemærkninger:

FTF:

”FTF er enig i at uddannelsessystemet har en afgørende betydning i forhold til at styrke demokratiet bl.a. ved at sikre adgang til inklusiv uddannelse til alle. På mange måder ligger henstillingen i forlængelse af den danske uddannelsestradition, men er meget generelt formuleret og bør derfor bruges som et afsæt til fortsat drøftelse og samarbejde om mere konkrete initiativer. I det videre samarbejde bør rollen for de erhvervs- og professionsrettede ungdoms- og videregående uddannelser stå tydeligere.”

Danmarks Lærerforening (DLF):

”Det fremgår af samlenotatet, at regeringen støtter rådshenstillingen, idet det anses, at elementerne der indgår i forslaget allerede er en del af dansk praksis. Der er imidlertid en række konkrete forslag i rådshenstillingen, der omfatter henstillingerne til medlemsstaterne, eksempelvis:

- | – At det der skal gives mulighed for passende studie- og erhvervsvejledning

- Gøre det muligt for undervisningspersonalet at fremme fælles værdier og give inklusiv uddannelse bl.a. ved hjælp af tiltag for at ruste dem til at viderebringe budskabet om fælles værdier og fremme aktivt medborgerskab
- Gennemgå og om nødvendigt forbedre eksisterende politikker og praksis inden for uddannelsesområdet og ikke-formel læring som svar på disse henstillinger
- Gøre effektiv brug af EU's finansieringsinstrumenter ved implementeringen af henstillingen

En del af disse henstillinger til medlemsstaterne omfatter praksisniveau, som det derfor kan være passende at have en dialog med uddannelsesaktørerne om.”

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes at være enighed om det foreliggende forslag.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen bakker op om, at det europæiske samarbejde på uddannelsesområdet skal bygge på de demokratiske værdier, som de europæiske samfund, herunder det danske, bygger på. Forslaget til rådshenstilling er generelt meget overordnet og på linje med folkeskolens formålsparagraf, og de elementer, der indgår i forslaget, er på forskellig vis allerede en del af den danske praksis på området. Dette gælder også den danske tradition og praksis omkring skolebestyrelser og elevråd, der generelt må siges at fremme den aktive deltagelse af lærere, forældre og elever i ledelsen af skolen. I forhold til inklusiv uddannelse ligger forslaget også inden for gældende regler og praksis. Regeringen støtter derfor vedtagelsen af forslaget.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

Der blev oversendt grund- og nærhedsnotat om Kommissionens forslag til rådshenstilling om fremme af fælles værdier, inklusiv uddannelse og den europæiske dimension i undervisningen den 1. marts 2018.

Punkt 3: Rådskonklusioner om at arbejde hen mod en vision for et europæisk uddannelsesområde

- KOM-dokument foreligger ikke
- vedtagelse
- nyt notat

1. Resumé: Formålet med rådskonklusionerne er at angive nogle pejlemærker for det videre arbejde med initiativerne fra Det Europæiske Råds konklusioner af 14. december 2017 og for den videre konkretisering af et såkaldt europæisk uddannelsesområde, herunder vedr. Erasmus+, digitale færdigheder og uddannelse, videregående uddannelse, inklusiv uddannelse af høj kvalitet, sproglæring og gensidig anerkendelse af kvalifikationer. Endvidere opfordres medlemsstaterne til at fortsætte deres overvejelser om en fælles dagsorden for et europæisk uddannelsesområde, herunder dets målsætninger og scope, og dets tilknytning til en ny strategiramme for det europæiske samarbejde på uddannelsesområdet efter 2020. Regeringen støtter vedtagelsen af rådskonklusionerne.

2. Baggrund

Forud for det uformelle sociale topmøde for EU's stats- og regeringschefer i Göteborg den 17. november 2017 offentliggjorde Kommissionen en meddelelse om *Styrkelse af den europæiske identitet gennem uddannelse og kultur*, i hvilken der beskrives en vision om et europæisk uddannelsesområde hen mod 2025, som skal bidrage til at få flere i relevant beskæftigelse, imødekomme økonomiens behov for færdigheder og kompetencer og styrke europæernes modstandskraft i en tid med hurtige teknologiske omvæltninger og globalisering. Som opfølgning på stats- og regeringschefernes frokostdrøftelse om uddannelse og kultur ved det Sociale Topmøde indgik en række forslag til initiativer på uddannelsesområdet i Det Europæiske Råds konklusioner af 14. december 2017. Det videre arbejde med disse initiativer var emnet for den politiske drøftelse på ministerrådsmødet for uddannelse den 15. februar 2018. På baggrund af denne drøftelse har det bulgarske formandskab udarbejdet dette sæt rådskonklusioner.

3. Formål og indhold

Formålet med rådskonklusionerne er at angive nogle pejlemærker for det videre arbejde med initiativerne fra Det Europæiske Råds konklusioner af 14. december 2017 og for den videre konkretisering af et såkaldt europæisk uddannelsesområde.

Indledningsvis opfordres medlemsstaterne til at fortsætte overvejelserne om en fælles dagsorden for et europæisk uddannelsesområde, herunder dets målsætninger og scope, og dets tilknytning til en ny strategiramme for det europæiske samarbejde på uddannelsesområdet efter 2020.

Vedr. Erasmus+

I rådskonklusionerne hilses resultaterne af midtvejsevalueringen af Erasmus+-programmet velkommen, og de opfordrer bl.a. til at styrke deltagelsen og fremme forskningsbaseret uddannelse af høj kvalitet, samt at gøre adgang til den næste generation af Erasmus+-programmet mere inklusiv. De opfordrer også til yderligere simplificering af regler og procedurer for at lette de administrative byrder på alle niveauer.

Vedr. digitale færdigheder og uddannelse

Rådskonklusionerne understreger betydningen af at forbedre læring og undervisning i den digitale tidsalder og af at fremme udviklingen af digital kompetence.

Medlemsstaterne og Kommissionen opfordres, inden for deres respektive kompetencer, til at støtte modernisering inden for uddannelsessystemerne gennem innovation, bl.a. gennem pædagogisk og innovativ brug af digitale teknologier og tilgange, der understøtter kvaliteten og den inklusive natur af uddannelserne, til at tage konkrete tiltag for at fremme udviklingen af digitale kompetencer og mediekundskab blandt alle europæere for at skabe modstandskraft mod disinformation og propaganda samt at udstyre alle borgere med de nødvendige færdigheder for at bruge digitale teknologier og internettet til fordel for deres egen trivsel og deltagelse i samfundet. Medlemsstaterne og Kommissionen opfordres ligeledes til at stimulere uddannelse, der fostrer kreativitet og entreprenørskab, samt – hvor det er relevant og legalt – at fremme samarbejde mellem uddannelsesområdet, erhvervslivet og civilsamfundet for at om- og videreuddanne elever og studerende og undervisningspersonale.

Vedr. videregående uddannelse

I rådskonklusionerne understreges den velkendte merværdi af internationalt samarbejde og læringsmobilitet inden for videregående uddannelse støttet af Erasmus+-programmet m.fl.

Rådskonklusionerne anerkender vigtigheden af at styrke det strategiske samarbejde mellem videregående uddannelsesinstitutioner i Europa gennem en bottom-up, fleksibel, ubureaukratisk, inklusiv, åben og gennemsigtig tilgang. I rådskonklusionerne udtrykkes støtte til etableringen af ”europæiske universiteter” bestående af bottom-up netværk, der er geografisk og socialt inkluderende, og som vil spille en væsentlig rolle i skabelsen af et overordnet europæisk uddannelsesområde, der bl.a. vil bidrage til at styrke den internationale konkurrencedygtighed af de videregående uddannelser i Europa, idet det forventes, at ”europæiske universiteter” vil have potentialet til i betragtelig grad at styrke mobiliteten og fremme høj kvalitet og excellence inden for uddannelse og forskning ved at styrke linket mellem forskning, undervisning og innovation og vidensoverførsler.

Kommissionen opfordres – med respekt for nærhedsprincippet – og i tæt samarbejde med medlemsstaterne til at udvikle og etablere hovedmålsætningerne og konceptet for ”europæiske universiteter” og til at rapportere regelmæssigt om fremskridtene til Rådet. Endvidere opfordres medlemsstaterne med støtte af Kommissionen til at fremme tiltag, der styrker de innovative og entreprenørskabsmæssige kapabiliteter hos de videregående uddannelsesinstitutioner.

Endelig opfordres Kommissionen til i tæt samarbejde med medlemsstaterne og baseret på resultaterne fra pilotprojektet at undersøge mulighederne for at skabe et frivilligt europæisk studiekort, som kan bidrage til at fremme læringsmobiliteten.

Vedr. inklusiv uddannelse af høj kvalitet

I rådskonklusionerne understreges det, at indsatsen bør intensiveres for at nå prioriteterne fra rådskonklusionerne fra 2011 om dagtilbud og for at sørge for, at alle børn har adgang til dagtilbud, herunder dem fra socioøkonomisk udsatte regioner og fra alle socioøkonomiske baggrunde. Ligeledes understreges behovet for at sikre inklusiv uddannelse af høj kvalitet for alle elever og studerende, og behovet for at styrke tiltrækningskraften og betydningen af lærerprofessionen.

I rådskonklusionerne understreges det endvidere, at det er væsentligt at samarbejde om at formindske skolefrafaldet i Europa og styrke mulighederne for lige adgang til uddannelse og grundlæggende færdigheder for alle sårbare grupper, herunder børn af arbejdere, der i kortere eller længere perioder bosætter sig i andre medlemsstater. Medlemsstaterne opfordres derfor, hvor det er passende, til med støtte fra Kommissionen at undersøge måder at forbedre informationsudvekslingen om elevers

uddannelsesmæssige status i forbindelse med mobilitet med respekt for EU's lovgivning om beskyttelse af persondata.

Vedr. sproglæring

I rådskonklusionerne anerkendes flersproget kompetence som en vigtig byggesten for et europæisk uddannelsesområde, og det understreges, at sproglæring spiller en nøglerolle for at fremme forståelse og diversitet, fremme af europæiske værdier, og at det er essentielt for personlig udvikling, mobilitet, deltagelse i samfundet og beskæftigelsesegnethed.

Vedr. anerkendelse af kvalifikationer

Rådskonklusionerne giver udtryk for, at anerkendelse af kvalifikationer inden for videregående uddannelse og ungdomsuddannelserne, herunder erhvervsuddannelserne, såvel som anerkendelse af resultaterne af uddannelsesperioder i udlandet er vigtige byggesten for et europæisk uddannelsesområde, da det bidrager til læringsmobiliteten på tværs af EU. Det understreges, at anerkendelse af kvalifikationer er medlemsstatskompetence, og at de foreslåede løsninger på EU-niveau skal baseres på gennemsigtighed og tillid og tage højde for de nationale og regionale systemer.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Rådskonklusionerne i sig selv medfører ingen konsekvenser for gældende dansk ret.

7. Konsekvenser

Rådskonklusionerne medfører i sig selv ingen konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, erhvervslivet, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

En eventuel opfølgning på rådskonklusionerne gennem implementering af visse af forslagene vil dog kunne medføre lovgivningsmæssige konsekvenser og konsekvenser for EU's budget, statsfinanserne og samfundsøkonomien.

8. Høring

Sagen blev drøftet på møde i EU-specialudvalget for uddannelse og ungdom den 30. april 2018.

Ved høringen af samlenotatet for rådsmødet indkom følgende bemærkninger:

FTF:

”FTF finder, at arbejdet med at forny strategirammen for det europæiske samarbejde på uddannelsesområdet bør gives høj prioritet, da strategien vil være udgangspunktet for at fastlægge prioriteter og indsatser for samarbejdet frem til 2025. Med Kommissionens udspil fra november 2017 og de efterfølgende Rådsmøder er der foreløbig peget på en række centrale områder, som den kommende strategiske ramme kan indeholde, men der er fortsat ikke tale om et samlet forslag. FTF vil derfor opfordre til at den nationale dialog fortsættes med udgangspunkt i beslutningerne fra det kommende Rådsmøde d. 22.5.2018.”

Danmarks Lærerforening (DLF):

”Danmarks Lærerforening har noteret sig, at baggrunden for rådskonklusionerne er Kommissionens meddelelse, der var grundlaget for EU stats- og regeringschefernes drøftelser om uddannelse og kultur ved henholdsvis det sociale topmøde i Göteborg i november 2017 og Det Europæiske Råds møde i december 2017. Der er således tale om et initiativ fra Kommissionen, der endnu ikke er drøftet af EU’s undervisningsministre, men som allerede omfatter en række konklusioner fra stats- og regeringscheferne. Dette på trods af, at initiativet er grundlag for Kommissionens uddannelsespakker, hvoraf første del kom i januar 2018, og næste pakke forventes senere i maj 2018 – efter rådsmødet er afholdt. Danmarks Lærerforening anser, at drøftelser af konkrete uddannelsesinitiativer bør foretages af det rette ministerråd, i dette tilfælde uddannelsesrådet, og at der derfor ikke skal konkluderes bindende på områder, hvor der foreligger eller kommer til at foreligge konkrete forslag, som eksempelvis anerkendelse af kvalifikationer, digitale færdigheder eller fremmedsprogsundervisning. Samtidig anser Danmarks Lærerforening, at det skal sikres, at uddannelsesaktørerne på EU og på nationalt niveau skal inddrages i en dialog om initiativerne, som det er sædvane, forud for at der foreligger endelige konklusioner.”

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes at være opbakning til vedtagelsen af rådskonklusionerne.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter vedtagelsen af rådskonklusionerne. Regeringen er positiv over for initiativer, der kan styrke læringsmobiliteten og sproglæringen i Europa, og som kan styrke de europæiske universiteters internationale konkurrenceevne. Regeringen lægger samtidig vægt på, at rådskonklusionerne ikke foregriber de kommende forhandlinger om EU’s flerårige finansielle ramme (MFF).

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

Der blev oversendt grund- og nærhedsnotat om Kommissionens meddelelse om *Styrkelse af den europæiske identitet gennem uddannelse og kultur* den 13. december 2017.

Den politiske debat om uddannelseselementerne af DER-konklusionerne af 14. december 2017 blev forelagt Europaudvalget den 9. februar 2018 som led i undervisningsministerens forelæggelse af rådsmødet for uddannelse den 15. februar 2018.

Punkt 4: Universiteters potentiale til at skabe regional vækst samt fremme af entreprenørskab og innovation

- KOM-dokument foreligger ikke

- politisk drøftelse

- nyt notat

1. Baggrund

Det bulgarske formandskab har i løbet af foråret afholdt en række arrangementer, der skal udforske brugen af offentlig-private partnerskaber med henblik på fremme innovation og inklusion i Europa. Disse har belyst vigtigheden af øget sammenhæng mellem uddannelse, forskning og erhvervsliv for at fremme regional vækst og skabe inklusive og innovative samfund.

2. Formål og indhold

Formålet med drøftelsen er at udveksle synspunkter på, hvordan styrkelsen af partnerskaber mellem videregående uddannelsesinstitutioner og erhvervslivet kan bidrage til at skabe stærkere regioner, skabe regional vækst og mindske regionale forskelle.

Drøftelsen forventes at fokusere på vidensudveksling om hvilke typer af tiltag, der tages nationalt for at fremme videregående uddannelsesinstitutioners rolle i at skabe regional vækst samt fremme entreprenørskab og innovation.

3. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

4. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

5. Gældende dansk ret

Sagen medfører ingen konsekvenser for gældende dansk ret.

6. Konsekvenser

Sagen medfører i sig selv ingen konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, erhvervslivet, miljøet eller beskyttelsesniveauet, og den forventes heller ikke at lede til beslutninger, der kan få økonomiske konsekvenser.

7. Høring

Sagen blev drøftet på møde i EU-specialudvalget for uddannelse og ungdom den 30. april 2018.

8. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes bred opbakning til, at koblingen mellem videregående uddannelsesinstitutioner og erhvervslivet er af væsentlig betydning og spiller en central rolle i at skabe regional udvikling.

9. Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter fokus for den politiske drøftelse og vil i sit indlæg fremhæve danske erfaringer med, hvordan videregående uddannelsesinstitutioner kan medvirke til at skabe regional udvikling. Herunder særligt regeringens tiltag for at styrke det regionale uddannelsesudbud. Desuden vil der blive fremhævet vigtigheden af at skabe en tæt kobling mellem uddannelse, forskning og innovation.

10. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

Punkt 5: Rådskonklusioner om unges rolle i opbygningen af et sikkert, sammenhængende og harmonisk samfund i Europa

- KOM-dokument foreligger ikke
- vedtagelse
- nyt notat

1. Resume: *Formandskabet ønsker at fremhæve betydningen af, at unge inddrages og spiller en vigtig rolle i processen med at sikre en fremtidig fredelig, socialt sammenhængende og harmonisk udvikling i Europa. Regeringen støtter vedtagelsen af rådskonklusionerne.*

2. Baggrund

Det bulgarske formandskab ønsker at sætte fokus på, at unge kommer til at spille en aktiv rolle i opbygningen af en fredelig og socialt sammenhængende samfundsudvikling i de europæiske lande i den nuværende situation med tendenser til voldelig radikaliserings og ekstremisme blandt nogle unge. Her spiller også FN's dagsorden for "ungdom, fred og sikkerhed" en vigtig rolle.

3. Formål og indhold

Formålet med rådskonklusionerne er at fremhæve betydningen af, at unge bliver aktive medspillere i processen med at forebygge konflikter og udvikle politikker til fremme af aktivt medborgerskab, demokratiske processer og en styrkelse af unges frivillige arbejde.

På den baggrund opfordrer rådskonklusionerne medlemsstaterne og Kommissionen til inden for deres respektive kompetenceområder at:

- Styrke det tværgående samarbejde mellem EU's og andre internationale organisationers eksterne politikker om at fremme bæredygtig udvikling, fredelig sameksistens og menneskerettigheder, bl.a. ved hjælp af effektive metoder for kommunikation, deling af eksempler på god praksis og en effektiv dialog mellem ungdomssektoren og andre politikområder og relevante myndigheder.
- Fremme alle former for innovative partnerskaber mellem eksperter, institutioner, medlemsstaternes civilsamfund, unge og organisationer, der arbejder med ungdomspolitiske spørgsmål.
- Fremme dialog, samarbejde og udveksling af god praksis mellem nøgleaktører i relation til arbejdet med realisering af FN's dagsorden for ungdom, fred og sikkerhed.
- Fremme, efterse og belyse unges rolle i indsatserne for at opretholde fred og sikkerhed og forhindre voldelige adfærd gennem inddragelse af relevant viden og praksiserfaring.
- Fremme bedre adgang til data og relevant viden om unges deltagelse i de demokratiske processer i medlemslandene.
- Fremme og øge mulighederne for unges egen aktive deltagelse i samfundsudviklingen inklusive unge med færre muligheder og udveksling af innovative idéer via nuværende og kommende EU-programmer.
- Støtte internationalt ungdomssamarbejde, dialog og gensidig forståelse mellem unge, frivillige, der arbejder med unge, og ungdomsorganisationerne for at fremme aktivt medborgerskab og demokratiseringsprocesserne i Europa.

- Fremme og styrke, hvor og hvornår det findes relevant, samarbejdet om en realisering af Europarådets dagsorden "Uddannelse for demokratisk medborgerskab og menneskerettigheder" i såvel formelle som uformelle læringsmiljøer samt om peer-to-peer learning.
- Fremme samarbejdet med Europarådet indenfor partnerskabsaftalen med EU.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Sagen medfører ingen konsekvenser for gældende dansk ret.

7. Konsekvenser

Rådskonklusionerne medfører i sig selv ingen konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, erhvervslivet, miljøet eller beskyttelsesniveauet, og de forventes heller ikke at lede til beslutninger, der kan få økonomiske konsekvenser.

8. Høring

Sagen blev drøftet på møde i EU-specialudvalget for uddannelse og ungdom den 30. april 2018.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes at være opbakning til vedtagelsen af rådskonklusionerne.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter vedtagelsen af rådskonklusionerne. Regeringen lægger vægt på, at unge spiller en stadig aktiv rolle i processen med at sikre en fremtidig harmonisk og fredelig udvikling i de europæiske lande.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

Punkt 6: Rådskonklusioner om unges rolle i processen med at imødegå de demografiske udfordringer inden for EU

- KOM-dokument foreligger ikke
- vedtagelse
- nyt notat

1. Resume: *Formandskabet ønsker at pege på vigtigheden af, at unge inddrages aktivt i processerne med at imødegå de demografiske udfordringer, som den frie bevægelighed, en aldrende befolkning og brain-drain-problemer stiller især visse medlemslande overfor og på den måde kan medvirke til at sikre en afbalanceret og modstandsdygtig udvikling i Unionen med respekt af fælles demokratiske værdier som social inklusion, aktivt medborgerskab, respekt for lighedsprincippet og ytringsfrihed. Regeringen støtter vedtagelsen af rådskonklusionerne.*

2. Baggrund

Den frie bevægelighed for personer inden for EU, den høje ungdomsarbejdsløshed og aldrende befolkning i en række medlemslande har ført til, at en del unge vælger at bosætte sig uden for deres hjemland, hvilket medfører store demografiske udfordringer i form af brain-drain m.m. i nogle lande. Det bulgarske formandskab ønsker derfor at understrege betydningen af at fremme fælles demokratiske værdier og social sammenhæng for unge, især unge med færre muligheder, i en situation med øget mobilitet blandt unge. Der henvises her bl.a. til konklusionerne fra mødet i Det Europæiske Råd i december 2017, hvori stats- og regeringscheferne bl.a. opfordrede til øget mobilitet og flere udvekslinger inden for EU.

3. Formål og indhold

Formålet med rådskonklusionerne er at styrke unges forståelse af aktivt medborgerskab, solidaritet med andre, respekt for menneskerettigheder og kulturel forskellighed samt ytrings- og trosfrihed via erhvervelsen af de nødvendige "livsfærdigheder" for på den måde at medvirke til at sikre en afbalanceret og modstandsdygtig udvikling i Unionen.

På den baggrund opfordrer rådskonklusionerne medlemsstaterne og Kommissionen til inden for deres respektive kompetenceområder at:

- Opmuntre til tværsektorielle partnerskaber og samarbejder om effektiv inklusion og/eller integration af unge i værtslandet eller i hjemlandet ved hjemkomst.
- Fremme unges og ungdomsorganisationens frivillige arbejdes rolle i udviklingen af unges færdigheder inklusive kommunikative og sproglige færdigheder for at øge unges aktive deltagelse i samfundslivet.
- Overveje, hvordan diskussionerne om virkningerne af de demografiske udfordringer, som unge er stillet over for, kan udvides og gøre mere inkluderende.
- Fremme vaskeligt stillede geografiske områders tiltrækningskraft inklusive tilgangen til arbejdsmarkedet og faciliteter for unge.
- Lette tilgangen til og distributionen af relevante data så vel som udvekslingen af eksempler på god praksis om at imødegå demografiske udfordringer som en konsekvens af den frie bevægelighed for unge.
- Overveje at arrangere en international konference herom.

- Undersøge mulighederne for at intensivere alle former for dialog mellem unge, som er bosiddende uden for deres hjemegn, og unge i værtslandene via støtte fra internationale ungdomsnetværk, Eurodesk eller andre etablerede netværk.
- Undersøge, hvordan de indledende stadier i EU's mobilitetsprogrammer for unge kan forbedres inklusiv sprogtræning og interkulturel forståelse, således at de unge bliver i stand til at vende tilbage til deres hjemegn.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Sagen medfører ingen konsekvenser for gældende dansk ret.

7. Konsekvenser

Rådskonklusionerne medfører i sig selv ingen konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, erhvervslivet, miljøet eller beskyttelsesniveauet, og de forventes heller ikke at lede til beslutninger, der kan få økonomiske konsekvenser.

8. Høring

Sagen blev drøftet på møde i EU-specialudvalget for uddannelse og ungdom den 30. april 2018.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes at være opbakning til vedtagelsen af rådskonklusionerne.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter vedtagelsen af rådskonklusionerne. Regeringen lægger vægt på, at unge medvirker aktivt i processerne med at imødegå de demografiske udfordringer, som den frie bevægelighed medfører i relation til braindrain, ungdomsarbejdsløshed m.m. specielt i visse medlemslande.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

Punkt 7: Fremtidige prioriteter for EU's ungdomspolitik

- KOM-dokument foreligger ikke
- politisk drøftelse
- nyt notat

1. Baggrund

En af det bulgarske formandskabs overordnede prioriteter er "Europas og de unges fremtid." Den nuværende EU-strategiramme for ungdomsområdet udløber i 2018, og en midtvejsevaluering foretaget af Kommissionen viste behov for at sprede kendskabet til indsatsområderne bedre og inddrage repræsentanter for det politiske niveau og civilsamfundet mere i planlægningen. Trioformandskabet med Estland, Bulgarien og Østrig ønsker derfor nu under den fælles overskrift: "Youth in Europe: What's next?" at sætte fokus på processen med udvikling af en ny strategi, der skal kunne medvirke til at styrke unges livssituation gennem udvikling af de relevante færdigheder både personligt, fagligt og socialt.

2. Formål og indhold

Under det maltesiske formandskab vedtog Rådet d. 22. maj 2017 et sæt rådskonklusioner, der bl.a. oplyste følgende ønskelige nøglepunkter for en ny strategiramme, der bør have en klar europæisk merværdi:

- Rammen bør være tværsektoriel, fleksibel, transparent og afspejle de hurtigt skiftende omstændigheder, både politiske, sociale, kulturelle og økonomiske.
- Sikre koordinering med Erasmus+-programmet og andre relevante instrumenter
- Evaluere og forny den strukturerede dialog med unge som instrument for mere inkluderende og sammenhængende nye tiltag.
- Tage i betragtning, hvilke færdigheder og fælles værdier unge har brug for for at kunne gennemføre en meningsfuld tilværelse, både personligt, socialt og i deres arbejdsliv.
- Tage hensyn til den rolle, som internettet, de sociale medier og digitaliseringen spiller i processen med at fremme solidaritet, deltagelse i de politiske beslutningsprocesser og aktivt medborgerskab hos unge.
- Sikre at udviklingen af en ny strategiramme bliver evidensbaseret og baseret på brede og inkluderende konsultationer med alle relevante aktører inklusive unge, frivillige, der arbejder med unge og politikudviklere på alle niveauer med det formål at opnå tilslutning til de fremtidige mål i det ungdomspolitiske samarbejde.

På den baggrund ønsker formandskabet at høre medlemsstaternes bud på nøgleprioriteter for det fremtidige ungdomspolitiske samarbejde og hvordan budskaberne fra den netop gennemførte ungdomskonference i Sofia kan bidrage hertil lige så vel som input fra andre relevante aktører.

3. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

4. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

5. Gældende dansk ret

Sagen medfører ingen konsekvenser for gældende dansk ret.

6. Konsekvenser

Sagen medfører i sig selv ingen konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, erhvervslivet, miljøet eller beskyttelsesniveauet, og den forventes heller ikke at lede til beslutninger, der kan få økonomiske konsekvenser.

7. Høring

Sagen blev drøftet på møde i EU-specialudvalget for uddannelse og ungdom den 30. april 2018.

Ved høringen af samlenotatet for rådsmødet indkom følgende bemærkninger:

Dansk Ungdoms Fællesråd (DUF):

”DUF støtter overordnet op om de angivne prioriteter, herunder særligt at rammen for den kommende ungdomsstrategi bør fastlægges evidensbaseret og efter brede høringer, men ønsker samtidigt at sætte fokus på en række yderligere forhold:

For det første ønskes der, at demokrati udgør en større del af den nye ungdomsstrategi.

Ungdomsstrategien bør aktivt beskæftige sig med emner som den demokratiske, europæiske samtale og tilstrækkelig inddragelse af unge i det europæiske politiske system. Hertil skal der sættes fokus på unges adgang til deres demokratiske rettigheder i alle EU's medlemslande, og den nye ungdomsstrategi bør lægge et vist pres på medlemsstaterne for at inkludere unge bedre i flere politiske processer. Ydermere ønsker DUF i denne forbindelse at udtrykke sin opbakning til Den Strukturerede Dialog som ungdomsinddragelsesinstrument, men ser potentiale til forbedring af processen ved at sikre et større fokus på evidensbaserede konsultationer og bedre adgang til at monitorere implementeringen af anbefalingerne.

For det andet bør der sættes fokus på det unge civilsamfunds vilkår på tværs af Europa. Det bør være en væsentlig del af strategien, at ungdomsorganisationer, nationalt og europæisk, gives de rigtige rammer for at lykkes med at organisere ungdommen. Disse rammer kan både tage karakter af tilstrækkelige økonomiske tilskud, men også adgang til unge igennem uddannelsesinstitutioner mv.

For det tredje bør interkulturel dialog og muligheden for udvekslinger både kulturelt og i uddannelsessystemet styrkes, først og fremmest gennem Erasmus+. Her bør desuden lægges særligt fokus på ungdomsorganisationers adgang til at finansiere europæiske aktiviteter til gavn for den demokratiske, europæiske samtale.”

8. Generelle forventninger til andre landes holdninger

De øvrige medlemsstater forventes at slutte op om formandskabets ønske om at drøfte mulige fremtidige prioriter for det europæiske samarbejde på ungdomsområdet og om relevante input hertil.

9. Regeringens generelle holdning

Regeringen vil deltage aktivt i drøftelsen af, hvilke indsatsområder der bør inddrages i udformningen af en ny strategisk ramme for det europæiske samarbejde på ungdomsområdet med klar europæisk merværdi.

10. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.